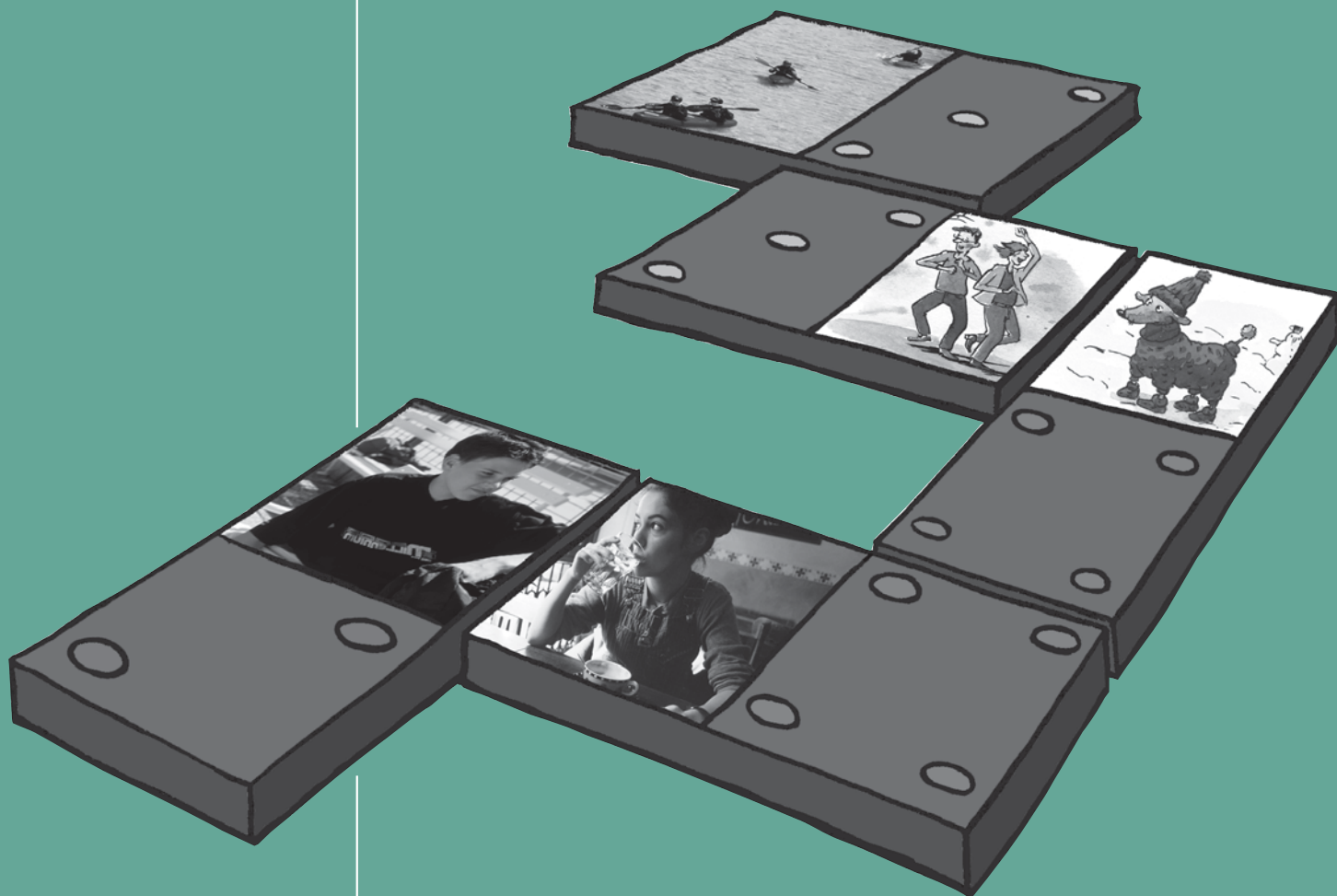

Nana Cajhen
Nevenka Drusany
Dragica Kapko
Martina Križaj Ortar
Marja Bešter Turk

Slovenščina za vsak dan

8

Rešitve Učbenik

1 Živijo, Nina!

2. Nina in Peter.
 - O Nininih počitnicah.
 - V Italiji, v Firencah.
 - Na tečaj italijanščine.
 - Štiri tedne.
 - Da. Ker je bil pouk zanimiv.
 - Zgodovino, zemljepis, umetnost, kuhanje ...
 - Novе besede, njihovo izgovarjavo in pisavo ter nekaj slovnice.
 - Ker so se učili jezik v rabi.
 - Vsako jed in sestavino so poimenovali, opisali postopek in napisali recept.
 - Francozinja, Grkinja, Anglež, Španki, Hrvatica, Madžar, Nizozemca, Nemka in Slovenka.
 - Italijansko.
 - Večinoma angleško.
 - Z Nizozemcema.
 - S Hrvatico.
 - Španki.
 - Madžaru.
 - Šolski zvonec.
 - Ker so odmori prekratki.
 - Ob pol šestih pred šolo.
3. Peter.
 - S pozdravom.
 - S pozdravom.
4. b
5. Spraševal/-a je Peter.
 - Odgovarjal/-a je Nina.
7. b
9. V prvem.
 - Kakšne so jagode in od kod so.
 - V drugem.
 - O času dostave jagod.
 - DA.
 - V tretjem.
 - O kakovosti jagod.
 - DA.
 - tretji
 - drugi
 - prvi
10. b
 - zasebni
11. c
 - DA
 - neuradni
 - zasebni, uradni
13. NE, DA, NE, NE, NE, DA

Sleng

1. b
2. neknjižne

3. Zelo; čudovito; dobro/čudovito; Seveda.
4. Povzete iz tujih jezikov.
5. Iz angleščine.
7. Druga trditev.

Jezikovne družine

3. Ker sta slovenščina in hrvaščina sorodna jezika.
Ker sta nemščina in nizozemščina sorodna jezika.
Ker sta si italijanščina in španščina sorodni.
Ker se madžarščina in italijanščina močno razlikujeta.
4. španščina, italijanščina, francoščina, latinščina
5. Jezikovne družine.
Germanska, slovanska, romanska.
- 6.

JEZIK	
slovenščina	italijanščina
nemščina	slovaščina
poljščina	ruščina
češčina	makedonščina
nizozemščina	srbščina
francoščina	hrvaščina
portugalščina	romunščina
angleščina	ukrajinjščina
danščina	beloruščina
norveščina	španščina
bolgarščina	švedščina

7.

GERMANSKI J.	ROMANSKI J.	SLOVANSKI J.
nemščina	francoščina	slovenščina
nizozemščina	portugalščina	poljščina
angleščina	italijanščina	češčina
danščina	romunščina	bolgarščina
norveščina	španščina	slovaščina
švedščina		ruščina
		makedonščina
		srbščina
		hrvaščina
		ukrajinjščina
		beloruščina

10. b

11. Madžarski.
Ne.
Finski, estonski.

2 Sprašujemo in tako raziskujemo

4. O Marjanu Marinšku.
Darja Gorup.
V časopisu.
Bralcem časopisa/revije.
Javno.

Izvemo, da je Marjan Marinšek oče Pikinega festivala v Velenju, največje otroške prireditve na Slovenskem, kje je zaposlen in da se ukvarja z različnimi stvarmi

Da izvemo, o kom bo besedilo govorilo. / Da bi nas besedilo bolj pritegnilo.

Iz vprašanj in odgovorov.

Z različnim tiskom.

7.

Da.

Dve.

Novinarka in Marjan Marinšek.

Novinarka (Darja Gorup).

Marjan Marinšek.

Novinarka.

Vprašani.

O njegovem otroštvu, mladosti in študiju, o delu v velenjskem kulturnem domu, o srečanju in prijateljevanju z Astrid Lindgren, o pobudah za Pikin festival, o njegovih konjičkih in željah.

Da.

O daljšem obdobju.

Da.

5. č, b, d, a, e, f, c

6. V Kozjem na Kozjanskem.

Štirje.

V Celju.

V mestu (Ljubljani)

V Štorah, Velenju (Gorenje), Celju in spet Velenju (občina).

Biografijo Astrid Lindgren.

V Velenju.

Fotografiranje.

8. bom letel iz šole. - ... me bodo izključili iz šole.

sem dobil krila. - ... sem postal navdušen/prizadeven.

Subjektivno in objektivno besedilo

1. Alpinistični dosežki Tomaža Humarja.

Ne. V drugem besedilu so navedeni samo podatki, dejstva, v prvem besedilu pa sporočevalec izraža svoje razmerje do Tomaža Humarja.

Iz drugega.

Iz prvega.

vrhunski, junaštva, so vedno na meji mogočega, preplezal je številne ..., največja imena ..., z izjemnim podvigom, drugič ... pa mu je žal niso podelili, čeprav jo je zagotovo zaslužil

2. Če sporočevalec podaja le preverljive podatke, tvori objektivno besedilo.

Če sporočevalec izraža svoje osebno razmerje do teme, tvori subjektivno besedilo.

Glagol

1. c, d

2. sem odkrivala, vidiš, se bomo odločili, želiva, ste doživeli, bo uspela

GLAGOL	OSEBA	ŠTEVILO	ČAS. OBLIKA
sem odkrivala	1.	ed.	pret.
vidiš	2.	ed.	sed.
se bomo odločili	1.	mn.	prih.
želiva	1.	dv.	sed.
ste doživeli	2.	mn.	pret.
bo uspela	3.	ed.	prih.

NE, NE, DA, NE, DA, NE, DA
povednem

VELELNI NAKLON	POGOJNI NAKLON
<i>bodiva</i>	bi bila/-i/-i
<i>vedi</i>	bi vedel/-a/-o
<i>oglejte si</i>	bi si ogledali/-e/-a

Glagolski vid

1. kupiš, kupuješ
kupiti, kupovati
kupiti
kupovati
Dejanje, ki ga poimenuje glagol *kupiti*, ima omejeno trajanje ...
Dejanje, ki ga poimenuje glagol *kupovati*, ima neomejeno trajanje ...
2. Ne, uporabljena sta dva glagola.
podreti, podirati
podreti – omejeno trajanje
podirati – neomejeno trajanje
3. razlagaš, preberi, opaziš, doživljal, Zaklenil sem, pomikale, prevzeti
4. Npr. pojesti, poklicati, stopiti, dati, iti, leči, odgovoriti, poiskati, pregledati, začeti
5. vzdihovati, jemati, kričati, metati, prodajati, vračati, naročati, sedeti, postavljati, obkrožati

3 Prva priznana slovenska slikarka

2. O Ivani Kobilca.
20. 12. 1861 v Ljubljani.
Tri.
Krznar, kolar, dežnikar.
Pri uršulinkah v Ljubljani.
V času šolanja.
Obisk dunajskih galerij.
Ko je bila stara 16 let.
V Münchnu.
Šolo za umetno obrt.
Z začetnicama imena in pririmka. Da bi prikrila svoje žensko ime.
Leta 1889.
Kofetarica.
Odrpli sta ji pot v pariški umetniški svet.
Do leta 1894.
V Sarajevu.
8 let.
Leta 1906.
V Višji dekliški šoli.
Ne. Zaradi dolgočasnega učnega programa.
V Berlin.
8 let.
S portretiranjem premožnih Berlinčanov.
Ob izbruhu 1. svetovne vojne.
Zaradi uveljavljanja fotografije.
5. 12. 1926 v Ljubljani.
Z rojstvom, s smrtjo.
3. Krznar je človek, ki izdeluje oblačila iz krzna.
Kolar je človek, ki izdeluje/popravlja lesene dele vozov.
Dežnikar je človek, ki popravlja dežnike.
Mojster je človek, ki zna kaj strokovno narediti.

Kofetarica je ženska, ki pije kavo.
Likarica je ženska, ki lika.
Portret je umetniška upodobitev obraza kake osebe.
Tihožitje je slika, na kateri so upodobljeni negibni predmeti, živali ali rastline.

4. b
5. Da, postavljeni so v resničnem zaporedju.
6. se je rodila, bila je, je bil, je obiskovala, je risala, se niso ohranile, je bila, se je zgodilo
V pretekliku.
pretekliku, časa, 1.
7. O Ivani Kobilca.
Izhodiščno besedilo je subjektivno.
Zgornje besedilo je objektivno.

Umetnostno in neumetnostno besedilo

2. O iskanju pogrešanega fantiča.
O poslavljanju malega princa od cvetice.
3. Drugo. Nastopata neresnični osebi, dogodek je izmišljen

Zloženi stavčni členi

1. Kobilca je slike podpisovala čitljivo.
Štirje.
2. je podpisovala
Ivana Kobilca.
Osebek.
Svoje slike.
Predmet.
Zelo čitljivo
Prislovno določilo.
Štirje.
1, 1, 1
2, 2, 2
3. Mojca čaka avtobus.
Mojca čaka mestni avtobus.
Mojca čaka na avtobus.
3.
3.
3.
Povedek, osebek, predmet.
Predmet.
V prvem stavku je iz ene, v drugem in tretjem stavku pa iz dveh besed.
dveh besed
mestni
na
Beseda *avtobus* je polnopomenska.
Beseda *mestni* je polnopomenska.
Beseda *na* ni polnopomenska.
Predmet iz druge povedi je iz dveh polnopomenskih besed.
Predmet iz tretje povedi ni iz dveh polnopomenskih besed.
4. Jutri se bomo vrnili domov.
V soboto se bomo vrnili domov.
Naslednjo soboto se bomo vrnili domov.
Povedek, prislovno določilo časa, prislovno določilo kraja.
Jutri, V soboto, Naslednjo soboto

PRISLOVNO DOLOČILO ČASA		
IZ ENE BESEDE	IZ VEČ BESED	
	IZ SAMIH POLNOPOM. B.	NE IZ SAMIH POLNOPOM. B.
jutri	naslednjo soboto	v soboto

Stavčni členi iz ene polnopomenske besede so goli.
 Stavčni členi iz več polnopomenskih besed so zloženi.
 golo
 golo
 zloženo

7. Družina je živila v Ljubljani.
Starši in otroci so živelj v Ljubljani.
Obrtniška družina je živila v Ljubljani.
 NE

OSEBEK	
GOLI	ZLOŽENI
družina	starši in otroci
	obrtniška družina

Dve.
 Z besedo in.
 DA
 DA
 Dve.
 NE
 NE
 NE

6. Obiskovalci si ogledujejo njene slike.
 njene slike
 dveh; enakovredni
 podredno
 č
 Ker bi brez te besede še vedno vedeli, kaj si ogledujejo.
 slike
 Ker ne bi vedeli, kaj si ogledujejo.
 slike
 Tisti del podredno zloženega stavčnega člena, ki je obvezen, je jedro.
 Tisti del podredno zloženega stavčnega člena, ki ni obvezen, je prilastek.
7. Gostje so naročili jabolčni sok.
Gostje so naročili sok iz jabolk.
 jabolčni sok; sok iz jabolk
 sok
 levo
 sok
 desno

4 Kupite, kupite, kupite!

2. Da bi naslovnika prepričal, naj (čim več) telefonira.
 Bolj skrito. Nikjer ni rekel, naj več telefonira.
 Reklama.
 Fotografija. Po smislu, npr. zaradi nasmejanega mladega dekleta.
 Ne.
 Telefonira.
 Pri tem se zabava in je vesela.
 Da je prijetno opravilo.
 S prijateljico.

- O prijateljici in njenem fantu/prijatelju.
 O prednostih pogovarjanja po telefonu.
 Da.
 Ker drugi del besedila ni namenjen njeni sogovorki.
 Zaradi nenavadnosti, domiselnosti.
 Že. Skoraj enak naslov ima knjiga Vitana Mala Sreča na vrhovi (tudi film).
 Tvorec reklam. (Oglaševalec.)
 Da.
 Podjetje Telekom.
 Telekomunikacija, sporazumevanje na daljavo.
 Naročnik propagira svojo blagovno znamko, zato je ta v desnem zgornjem kotu reklame zelo vidna, medtem ko je avtor manj pomemben, njegovo ime oz. ime podjetja je komaj opazno.
3. verjet, svetit – verjeti, svetiti
 Da bi posnel resnično govorico deklet. (Po telefonu se ne pogovarjamo knjižno.)
4. čenče, izmišljotine; biti zraven/motiti
5. a č e f
12. Čaji, avto Fiat Punto, Viki krema, Mačje sanje, kava Loka, VITASKIN BIOVITAL, Apisirup
13. V reklami za čaje Droge Portorož.
 Špela Pretnar, Jure Košir, Tone Vogrinc.
 Ker so popularne, večina Slovencev jih pozna.
 Smučajo.
 Ne. Sporočevalec želi čim bolj pritegniti njegovo radovednost/pozornost.
 Samo to, da so čaji 1001 cvet čaji smučarske sezone.
 Desno nad skodelico.
 Ne.
 Čaji smučarske sezone 1001 cvet.
14. Za kavo Loka.
 Premami, da jo spiješ, zdrami, da te poživi.
 Rima in poosebitev
 Na sliki Ivane Kobilca Kofetarica se zdrami kofetarica in pomežikne.
 Da bi čim bolj pritegnil gledalčevo pozornost.; naslovnika želi prepričati o kvaliteti kave.
 Umirjenost.
15. V reklami za avto Fiat Punto.
 Kralj Matjaž.
 V Ljubljani, na Tromostovju, blizu Prešernovega spomenika.
 Da.

Zložena poved

1. Tri.
 Ker je toliko pik/končnih ločil. (Vsaka poved se začne z veliko začetnico in konča s piko.)
 Iz enega.
 Ker ima eno osebno glagolsko obliko.
 Kot tretja poved.

	ŠTEVILO	
	POVEDKOV	STAVKOV
1. poved	1	1
2. poved	2	2
3. poved	2	2

2. c
 DA
 NE
 Prva poved je iz dveh enakovrednih stavkov.
 Druga poved je iz dveh neenakovrednih stavkov.
 Poved iz neenakovrednih stavkov je zložena priredno.
 Poved iz neenakovrednih stavkov je zložena podredno.

Podredno zložena poved

1. Učitelj je povedal učencem, kdaj je Krištof Kolumb odkril Ameriko.
Ker samo ta stavek smiselno dopolnjuje povedek prvega stavka.
Kaj je povedal?
c
Učitelj, učencem, kdaj je Krištof Kolumb odkril Ameriko.
Stavek, katerega povedek zahteva ob sebi nov stavek, je glavni stavek.
Stavek, ki dopolnjuje povedek prvega stavka, je odvisni stavek.
Matjaž je ugasnil televizijo
2. Semena vzklijejo
so iz odmrlih rastlin nastala velika ležišča premoga
3. Planinci so se vrnili v kočo
Planinci so se vrnili v kočo
Planinci so se vrnili v kočo,
ko, ker, da
c
4. Tudi drugim bi radi povedali
Vprašali so me
V Sončevem sistemu je Zemlja edini planet
Šla je
Povedal mi je
Delam
kdo, koliko, ki, kamor, kam, kolikor
b
5. b
so se vrnili
Osebek in prislovno določilo kraja.

	VPRAŠALNICI + POVEDEK
1. odv. st	Kdaj so se vrnili?
2. odv. st.	Zakaj so se vrnili?
3. odv. st.	Čemu so se vrnili?

NE

Ker vsak odvisnik dopolnjuje povedek glavnega stavka z drugim podatkom.
času dejanja
vzroku dejanja
namenu dejanja

6. Povedali smo – o vsebini dejanja
se ustavimo ob robu pločnika – o času dejanja
Otroka v prometu hitro spregledamo – o vzroku dejanja
prej melje – o vršilcu dejanja
je tudi ogenj – o kraju dejanja
Delam – o načinu dejanja
so nas spustili v dvorano – o oviri dejanja
Rimljani so postavljali stebre zmage – o namenu dejanja
bi zapel z vami – o pogoju dejanja

Osebkov in predmetni odvisnik

1. Kdor je bolan, naj ostane doma.
Kdor pije, naj tudi plača.
Kdor se je odločil za sankanje, naj dvigne roko.
Kar je brez glave storjeno, je gotovo zgrešeno.
Kdor je prebral knjigo, mi bo brez težav odgovoril.
naj ostane doma
naj tudi plača
naj dvigne roko
je gotovo zgrešeno
mi bo brez težav odgovoril
Kdo naj ostane? Kdo naj plača? Kdo naj dvigne? Kaj je zgrešeno?

- Kdo bo odgovoril?
č
b
2. Kdor je zmagal,
Kdor je pogumen,
Kdor je zaspan,
Kdor razgraja,
Vejico.
3. Kdor je star sedemdeset let → Sedemdesetletnik
Kdor laže → Lažnivec
Kdor nerga → Nergač
Kdor vse ve → Vsevednež
4. Znanstveniki domnevajo
Povej
Rekel mi je
Vprašala me je
Obljubil si mi
Kaj domnevajo? Kaj povej? Kaj je rekel? Kaj je vprašala?
Kaj si obljubila?
c
c

5 Kako naj to naredim

3. O izdelavi čokolade.
Seme kakavovca.
Predelajo jo v kakav.
Sladkor, vanilijo, mleko v prahu.
V vrteči se mlin. Da zmelje kepice v fine drobce.
Dva ali več dni.
Kakavovo maslo.
Vročna zmes.
V ohlajevalniku.
Koščke sadja, lešnikov ali druge dodatke.
Da iz nje izginejo vsi zračni mehurčki.
Tako, da se modeli premikajo po tresočem se traku.
Čokolado zvrnejo iz modelov in jo zavijejo.
4. Da.
Ker se postopek ponavlja.
Da.
5. c
6. 10, 1, 8, 4, 2, 11, 3, 9, 7, 5, 6
7. c
8. b
9. c
10. so, pražijo, predelajo, primešajo, dodajo, dajo, melje, se topi, traja, dodajo
V 3. osebi ednine in 3. osebi množine.
3. oseba in množina.
Ker prikazuje, kako izdelujejo čokolado.
V sedanjiku.
č
11. sedanjiku, 3., 1.
13. V sedanjiku.
V 1. os. mn.
V 1. os. mn.
14. b
15. b
16. A B
B A
B A

A B C

B A

A B

17. č

Časovni, krajevni in načinovni odvisnik

- so me starši vpisali v osnovno šolo; kdaj?
me uho več ne boli; od kdaj?
boš ostala v postelji; do kdaj?
gledam televizijo; kdaj?

	VPRAŠALNICA + POVEDEK GLAVNEGA STAVKA
1. odvisnik	Kdaj so te vpisali?
2. odvisnik	Od kdaj te ne boli?
3. odvisnik	Do kdaj bom ostala?
4. odvisnik	Kdaj gledam?

- mislite na trganje novih plazov;
Med iskanjem ponesrečenca;
moraš zemljevid pravilno usmeriti;
Pred iskanjem prave poti;
si oglej pokrajino;
Ob prihodu na razgledno točko;
ne smeš sam kolesariti po cesti;
Do desetega leta starosti
c
c
- pločnikov, so; —; gore, izberi; žejen, moraš; strdi, jo; kolo, sem
NE
Druga poved je iz enega stavka.
so otroci še posebej ogroženi; izberi smer pohoda; moraš piti; jo zlijejo v modele;
sem dosti bolj zdrava
c
Časovni.
Otroci so še posebej ogroženi, kadar v bližini našega doma ni pločnikov.
Izberi smer pohoda, preden se odpraviš v gore.
Piti moraš, kadar si žejen.
Čokolado zlijejo v modele, ko se strdi.
Dosti bolj sem zdrava, odkar imam novo kolo.
- a) je tudi otrok
b) Šla je tja
c) me spremlja tvoja podoba
č) spozna nove ljudi
d) Vrnil se je

	VPRAŠALNICA + POVEDEK GLAVNEGA STAVKA
1. odvisnik	Kje je otrok?
2. odvisnik	Kam je šla?
3. odvisnik	Kod me spremlja?
4. odvisnik	Kje spozna?
5. odvisnik	Od kod se je vrnil?

- S podatkom o kraju dejanja v glavnem stavku.
- pojdimo tja;
na svež zrak:
Že dolgo nismo smučali;
po urejenih smučiščih;
Vedno hodi;
po brezpotju;
Ustavili sta se tu;

- ob izviru Save Dolinke;
Škofja Loka stoji tam;
ob sotočju Poljanščice in Selščice
7. Potresni sunki so včasih tako močni – Kako močni so?
Ptice izkoriščajo zrak tako – Kako ga izkoriščajo?
Vulkanski izbruh je tako zatresel otok – Kako ga je zatresel?
Lase si lahko pobarvamo tako – Kako si jih pobarvamo?
Smučar se je spustil po strmini – Kako se je spustil?
c
c
8. brez zahvale, s pritiskom na gumb, po dogovoru, brez treninga
Vejica.
Ni ločila.
9. (tako), da je govoril skozi nos / da je nosljal
(tako), da je molčal
(tako), da smo stali
ne da bi plačal
DA
DA

Pisanje izrazov za barve

1. Iz ene. Iz dveh.
c
2. Iz treh.
a
3. Levi. Desni.
c, b
Levi krog je zeleno-moder. Desni krog je zelenomoder/zeleno moder.
4. b
Drugi. Tretji. Prvi.
Prvi krog je špinačno zelen. Drugi krog je listnato zelen. Tretji krog je olivno zelen.

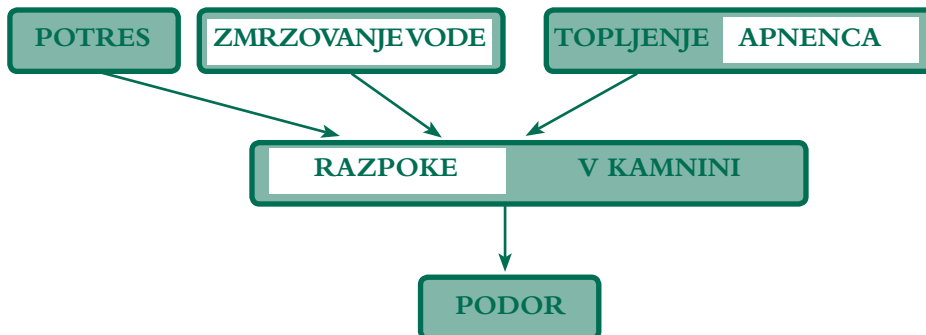
Tri pike

1. b
2. nestično
5. V prvem in zadnjem primeru je nedokončana beseda, v drugem in tretjem pa je nedokončana poved.
Če zaznamujejo nedokončano besedo, jih pišemo stično. Če zaznamujejo nedokončano poved, jih pišemo nestično.

6 Le zakaj je to nastalo?

2. O podoru.
Podor je eden od načinov preoblikovanja zemeljske površine.
Podre se del kamnite gorske stene, se pri tem zdrobi in kot plaz zdrvi v dolino.
Razpoke v kamnini oz. njenih plasteh.
Zaradi mehanskih in kemijskih procesov.
Ne.
Ob potresih in takrat, ko mraz popusti in se led v gorah stali.
Korozija.
Manjši.
Naravno katastrofo.

3.

4. je, govorimo, se podre, se zdrobi, zdrvi
V sedanjiku.
5. b
Besedilo navaja vzroke in posledice nastanka naravnega pojava.
6. a, b
7. Npr. Sončev mrk je nebesni pojav.
Nastane, ko Luna zakrije Sonce in njena senca pade na Zemljo.
Več, npr. popolni, kolobarjasti, delni.
Se stemni, ozračje se ohladi in zapiha rahel veter.
Ne nebu lahko vidimo druge planete in svetlejšje zvezde.
Približno sedem minut. Lahko pa tudi manj.
9. Sončev, nebesni, Luna, Sonce, Lunina, Zemljo.
10. 1. mlaju, temno
2. Zemlja, Luna, Sonce; Luna, Soncem
3. Lunino
11. NE, DA, NE, DA
12. podnevi
minut
13. Okoli Sonca.
Eliptična.
Ne. Ker je njena pot eliptična.
Kadar je Sonce najbližje Zemlji.
Ko je Sonce najbolj oddaljeno od Zemlje.
Okoli Zemlje.
Ne. Tudi njena krožnica je eliptična.
Ne. Ker je njena krožnica eliptična.
15. Delni, popolni, kolobarjasti.
16. delnem
kolobarjastem
popolnem
17. c
19. Diamantni prstan.
1. diamantni prstan
2. korona
3. popolni mrk
4. diamantni prstan
Diamantni prstan nastane dvakrat - tik preden Luna zakrije celotno Sončevo ploskvico in ko se začne Sonce odkrivati. Majhen Sončev žarek posije izza Lune, kar je na nebu videti kot prstan z žarečim diamantom.
Korona nastane, ko Luna popolnoma zakrije Sonce. Takrat Lunino ozadje zažari.
20. Da si pojav lažje predstavljamo. Ne.

Navajanje virov

1. Štiri.
Mladinska enciklopedija znanosti, Voda, Svetloba, Vreme in klima.
Ker so navedeni po abecedi priimkov prvega navedenega pisca.
Tehniška založba Slovenije, Založba Mladinska knjiga, Pomurska založba, DZS.
Ne.

Svetloba, Mladinska enciklopedija znanosti, Vreme in klima, Voda.

Ime in priimek pisca, naslov knjige, založba, kraj in leto izida.

2. Razlike so v navajanju letnice, zamenjana pa sta tudi ime založbe in kraj izida.

Definicija pojma

1. Korozija.

č

c

3. Opera, Televizor, Rosa, Telefon

b

4. ladja, organizacija, osnovna enota, glasbilo, snov

a

5. s katero merimo temperaturo.

pri katerem iz notranjosti Zemlje prodre lava.

ki se zavzema za varstvo in spoštovanje človekovih pravic.

ki omogoča učencem pridobivanje znanja.

ki navidezno približa predmet.

c

Vzročni, namerni in pogojni odvisnik

1. Č, C, A, D, B

Zakaj je videti modra?

Zakaj lahko hodijo?

Zakaj se premikajo počasi?

Zakaj ni življenja?

Zakaj jo lahko vidimo?

zakaj

O vzroku dejanja v povedku.

č

2. imamo različne letne čase. - Zaradi nagnjene zemeljske osi
nastane potres. - Zaradi premikanja zemeljskih plasti
so prebivalce preselili. - Zaradi izbruha ognjenika
je nastala velika škoda. - Zaradi poplave vasi
se je sneg začel taliti. - Zaradi otoplitve

Vejica.

c

3. Ker sem imela škrlatinko

Ker je zapadlo veliko novega snega

Ker pada kamenje

Ker se je ozračje nenadoma ohladilo

Ker je na jezeru led

Vejico.

Ostala sem doma, ker sem imela škrlatinko.

V gorah je velika nevarnost plazov, ker je zapadlo veliko novega snega.

Cestni odsek so zaprli, ker pada kamenje.

Vreme se je zelo poslabšalo, ker se je ozračje nenadoma ohladilo.

Potapljači se niso mogli spustiti v vodo, ker je na jezeru led.

4. Astronomi raziskujejo Lunino površino - Čemu jo raziskujejo?
Lupo uporabljamo - Čemu jo uporabljamo?
Čebele zbirajo med - Čemu ga zbirajo?
Ljudje so odpotovali v Prekmurje - Čemu so odpotovali?
Na kraj nesreče je odšla zdravniška ekipa - Čemu je odšla?

c

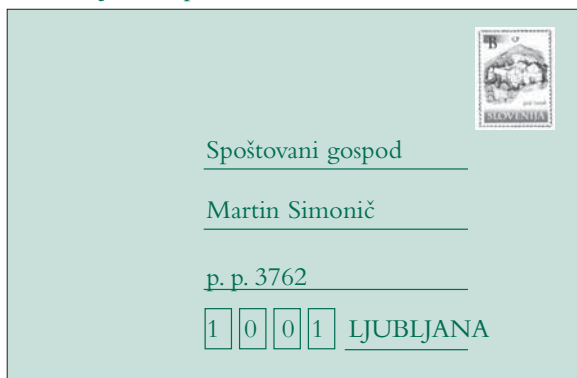
č

5. Npr. izvedel kaj novega o tropskih sadežih.
se povzpел na Mojstrovko.
ujel avtobus.
sodelovali na olimpijskih igrah.
ponesrečenemu motoristu rešili življenje.

6. Prišla je – sporočit veselo novico.
 Ana je šla v mesto – kupit nov učbenik.
 Petošolci so si šli v lutkovno gledališče – ogledat Zvezdico Zaspanko.
7. če držiš v rokah kepo snega.
 če je tokokrog sklenjen.
 če deluje nanj neka sila.
 če ni dovolj dežja.
 če veš odgovor.
 Tvoje roke postanejo mrzle
 Žarnica sveti
 Vsak predmet se giblje
 Rastline se posušijo
 Odgovori
 Pod katerim pogojem postanejo/sveti/se giblje/se posušijo/odgovori?
 pod katerim pogojem
 S podatkom o pogoju za izvršitev dejanja v glavnem stavku
 c
8. Npr. če na semaforju gori zelena luč.
 če bo lepo vreme.
 če je veliko dežja.
 če je nevihta.
 če bomo imeli dovolj časa.
9. Npr. bi postal pevec.
 bi postal slikar.
 bi postal igralec.
 bi postal oblikovalec.
 bi postal skakalec.

7 Ni ga čez dober nasvet

2. č
3. Iz dveh. Iz povzetka vprašanja in iz odgovora.
 Anton iz Ljubljane.
 Ne.
 Martin Simončič – strokovnjak za pse.
 V časopisu Delo in dom.
4. a
5. Strokovnjaku za pse.

6. Da. Po elektronski pošti: gali@siol.net.
 Da.
 Spraševal bi lastnik psa ali ljubitelj psov. Vpraševalec bi napisal vprašanje v pismu ali vprašal po telefonu. Spraševal bi strokovnjaka za pse.
7. Zasebno. Namenjeno je enemu naslovniku.
 Uradno. Vpraševalec vprašanega vika, ga ne pozna.

8.

NAGOVOR	DA	NE	POZDRAV	DA	NE
Dragi gospod Simončič!		✓	S spoštovanjem	✓	
Spoštovani gospod Simončič!	✓		Lepo se imejte		✓
Živijo, gospod Simončič!		✓	Prisrčen pozdrav		✓
Pozdravljeni, gospod Simončič!	✓		Lepo Vas pozdravljam!	✓	
Spoštovani!	✓		Prisrčno Vas pozdravlja		✓
Dragi Martin!		✓	Pozdravček		✓
Spoštovani Martin!		✓	Lepo pozdravljeni!	✓	

10. č

Odgovore v javnih občilih berejo/poslušajo vsi, ki jih zanima tematika.

Javno. Namenjen je tistemu, ki sprašuje, in javnosti.

Neumetnostno. Govori o resničnosti in ima praktičen namen.

Vika ga, ker se ne poznata.

Nobeden od njiju ne izraža svojih čustev.

11. e

Prevzete besede

2. 3 4 2 5 1

Prevzete.

Mnogi med nami jih ne poznajo in ne razumejo; zapisane so v slovarju tujk – tu so navedene njihove slovenske ustreznice ali pa je napisano, kaj pomenijo.

c

3. Tea, Meri, Kitty, Karmen, Anastazija

4. Poiščemo jo v Slovarju slovenskega knjižnega jezika / Slovarju tujk / vprašam starše / učitelja ...

Domačo besedo, ker jo lažje izgovorimo / napišemo / razumemo.

Na primer: garaža, telefon, avto, televizija, radio ...

Iz angleščine. Ker ga slišimo vsepovsod (npr. v popevkah, filmih ...).

Ne.

V strokovnih.

5. narava, voznik, grenivka, celina, tiskalnik, računalnik, vzor, deskanje, zgoščanka, pločevinka

Tvorjene besede

1. potepati se, bežati

2. pitje, hranjenje, spraševanje

3. sprehoditi se, opremiti

4. pomoč, trpljenje

5. iskanje kamenčkov, petje popevke

6. šivalnica, igralnica/igrišče

7. to, kar je za goro/med vodami/prek Mure

8. podzemlje, predmestje

Dopustni odvisnik

1. Č D A C B

Pobarvan je levi stolpec.

č

c

b

2. čeprav

c, d

3. Čeprav nisem poznal novih sošolcev, sem pogumno stopil v razred.
Čeprav Ana ni prebrala knjige, jo je vrnila v knjižnico.
Čeprav niste imeli našega naslova, ste nas našli.
Čeprav nisem zmagala na šolskem tekmovanju, sem se uvrstila na občinsko tekmovanje.
4. Kljub glasnemu branju si ni ničesar zapomnil.
Kljub zlomljeni roki je plesal na valeti.
Kljub ljubezni do živali nima doma nobene — še papagaja ne.
Kljub zmagi na državnem prvenstvu je ostal skromen.
Vejica.
NE
5. Čeprav je bilo slabo vreme, je bilo na izletu lepo.
Čeprav je bila svetloba medla, je brala Desetega brata.
Čeprav sem zaviral, nisem mogel preprečiti nesreče.
Čeprav je bil zrak vlažen, se je trava posušila.

9 Rad bi se Vam zahvalil

2. Pisici prve zahvale so učenci in učenke 8. a razreda iz OŠ Brezovica. Pisec druge zahvale je Bojan. Pekarna in keksarna Kovač. Sošolci.
Za denarno pomoč. Za pismo in knjigo.
Oba sta storila dejanje prostovoljno.
Prva zahvala je uradna, druga pa neuradna. Prva ima predpisano obliko in drugačen nagovor.
Uradna zahvala.
Podatki o sporočevalcu.
Podatki o naslovniku.
Izražen je namen sporočevalca oz. je poimenovana vrsta besedila.
Zahvala; Lepo se vam zahvaljujemo, Zahvaljujem se vam
Desno zgoraj.
3. b, c, č, d, e, f

Prilastkov odvisnik

1. DA
NE
Drugi.
Povedi smo združili; pri tem smo ponovljeno besedo z začetka druge povedi zamenjali z besedo ki.
Strehe zgradb so zgrajene iz materialov, ki ne prepuščajo vode.
Zemljo ogrejejo žarki ki jih oddaja Sonce.
Danes si svetimo z umetno svetlobo, ki jo dobimo s pomočjo elektrike.
Včasih padajo z neba zrna toče, ki so velika kot teniške žogice.
2. Iz dveh.
Opazuj stvari,
c
stvari
b
3. Reka ponekod teče v vijugah – katerih vijugah? – vijugah
Jezera napajajo reke – katere reke? – reke
V gozdovih prevladujejo iglavci – kateri iglavci? – iglavci
Skakač prihaja ponoči iz jame – iz katere jame? – jame
4. Požar je zanelila sveča – goreča
Deževnica vrta rove v sklade – apnenčaste
Fosili so ostanki živali – izumrlih
Zrak je mešanica dveh plinov – nevidnih
Iz kavčuka so narejene rokavice – zaščitne
Primerjaj številke – zabeležene
č

5. Npr. ki krožijo okoli Sonca.
ki rastejo s tal.
po kateri potujejo planeti okrog Sonca
ki deli Zemljo na dve polobli.
ki krožijo okoli planetov.

9 Hitro in nujno

1. F, D, E, B, C, Č, A
telefon, telegraf, telegram, teleobjektiv, teleskop, teletekst, televizija
koren tele-
2. Kadar pošljemo nujno sporočilo.
Kratko.
Da.
Na pošti.
4. Minka Rotar. Napisan je v rubriki Naslov pošiljatelja.
Andreji Pečar. Napisan je v rubriki Naslov.
Zasebno. Naslovnik sporočila je en sam.
Neuradno. Iz nagovora in tiskanja.
Iz Ljubljane.
Ker je sporočilo nujno.
S tiskanimi. Da je bolj berljivo.
Ločila.
5. naslovnikov naslov, vsebina, naslov pošiljatelja
Poštni uslužbenec.
6. To so čestitke z ilustriranim glasbenim telegramom.
Oznaka telegrama in naslov skladbe.
Z oznakami naročimo izbrani telegram po telefonu.

Veznik

1. Iz dveh.
Pridi pred šolo
in
č
c
2. ker, da, ko, zato, če, vendar
Iz pomena obeh stavkov.
zato
če
ko
da (bi)
vendar
ker
3. in, in
V prvi povedi povezuje stavka. V drugi povedi povezuje besedi.
4. zakaj, kakšna, ki, in, dokler, katerega
Vejica.
Pred in.
5. kot da, namesto da, kljub temu da, medtem ko, potem ko
iz več besed
večbesedni, ne

10 Izpolnite, prosim

1. List z okvirnim besedilom in rubrikami za ustrezne podatke.

Poštna nakaznica

1. Lahko, vendar ni priporočljivo.
Poštna nakaznica.
3. Jelka Pogorelec.
Francetu Vrtačniku.
40 EUR.
Za poslane sadike.
Ne.
Iz dveh. Levega dobi naslovnik, desnega pa pošiljatelj.
Ne.
Ne.
Na sporočilu o vplačilu poštne nakaznice.
Ker drugi del obdrži pošiljatelj.

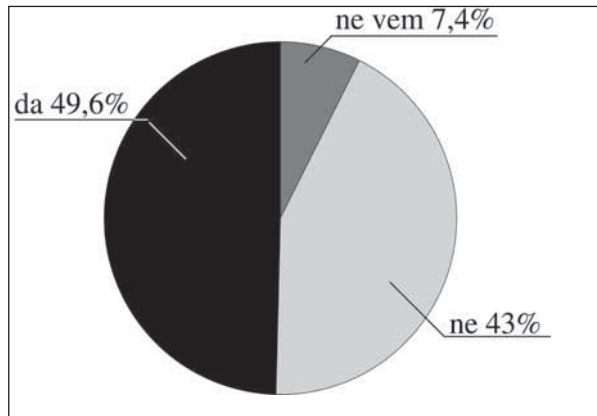
Potrdilo o oddaji pošiljke

1. Ne.
Ne. Lahko se zgubi.
Lahko. Pri oddaji pošiljke zahtevamo od poštnega uslužbenca potrdilo o oddani pošiljki.
2. b
4. Neznani pošiljatelj.
Ker pošilja vrednostne predmete/pomembne listine/denar.
Petru Kovaču.
Osebno.
Osebna vročitev.
Ker želi, da poštni uslužbenec dostavi pošiljko naslovníku takoj po prispetju.
Kadar želimo označiti vrednost poslanega.
Poštni uslužbenec.
Poštni uslužbenec.
Prostor za poštni žig.

11 Podatki, sami podatki!

1. Podatke o zastavah, površini in številu prebivalcev srednjeevropskih držav.
Devet.
Avstrija, Lihtenštajn, Poljska, Švica.
Štiri.
Lihtenštajn.
Švica.
Nemčija.
Lihtenštajn.
Sedem.
Od Češke.
Ena.
Da.
Nemčija, Poljska, Češka, Madžarska, Avstrija, Švica, Slovaška, Slovenija, Lihtenštajn
Češka.
Iz 2006. leta.
2. Kaj vse sestavlja površino Zemlje.
Desni diagram ima naslov.
Naslov.
č, i, j
3. Kulturno življenje.
Promet.
Onesnaženost, kriminal, potniški promet, cene stanovanj, odvoz smeti, kolesarske steze.
11,1 %.
5,5 %.

4. 7,4 %
pritrdilno
V tretji nalogi imata diagrama navpočne stolpce.

5. c
c, č, g
6. diagram z navpičnimi stolpci, diagram z vodoravnimi stolpci/s trakovi,
diagram s krogom/"torta", preglednica/tabela

Raba vejice pri naštevanju v stolpcih

1. Ne.
Na levi na koncu naštevanih enot ni ločil, na desni pa so vejice in pika (na koncu)
Nič. Pika.
Da.
Podpičje.

Posebna raba vejice

1. Ah, kaj bo iz tebe!
Joj, kako sem se uštel.
Hej, kam pa kam!
O, ti si to naredil!
Ej, tako se pa nisva dogovorila!
Mmm, na toplem je pozimi res prijetno!
Ulala, kako moderna frizura!
Za ah, joj, hej, o, ej, mmm, ulala.
Svoje razpoloženje.
2. Ue ue, se dere že ves dan.
Comp comp comp, se je slišalo za odhajajočim medvedom.
Bim bam bom, so zvonili opoldanski zvonovi.
Tik tak, je hitela ura.
Tok tok tok, je bilo slišati na vratih.
Žiga žaga, je pela žaga v bližnjem gozdu.
c
3. Marjana, kam boš šla med poletnimi počitnicami?
Ti, zdaj boš pa poslušal!
Rajko, prinesi še nahrbtnik.
Gospa, jaz sem popolnoma enakega mnenja.
Spoštovani gledalci, zelo sem vesela srečanja z vami!
Mami, zelo sem ti hvaležen, za skrb!
Pokličemo ali nagovorimo koga.
4. Bi se pogovorila o zadnjem dogodku, Ana?
Kam pa kam, Špela?
Pomagaj očetu, Jure.
Teга Vas res nisem prosil, gospod.
Mi lahko pokažete tisto trenirko, gospa?
Boš šla tudi ti na koncert, mama?

5. Poglej, Janez, kakšno vreme imamo!
Potolaži se, Jernej, vse bo še dobro.
Vstani, Rajko, in prinesi nahrbtnik.
Zanimivo, fant, česa ne poveš!
Nikar me ne žali še ti, otrok, danes imam že vsega dovolj.
Ti si vedno brez denarja, kajpak!

12 Velika, ne pa mala

Lastna imena bitij

1.

OSEBNO IME	PRIIMEK	VZDEVEK	IME ŽIVALI
Katja	Vidmar	Turka	Ar
Neža	Grum	Tin	Don
Tinetom	Pintar		Dan
Anja	Kramar		
	Popit		

- Eno.
Da.
2. Npr. Njegova mama Katra se vozi v službo z vlakom. – Naša katra je že zelo stara
3. Peruna, Velesa, Morano, Kristus, Alaha, Zevs
4. Portorožan, Novomeščan, Cerkničan, Brazilc, Egipčan, Litovec, Gorenjec, Prekmurec, Bavarec

Zemljepisna lastna imena

1. c
Zemljepisna.

IME KRAJA	IME POKRAJINE	IME DOLINE, KOTLINE	IME VZPETINE	IME JAME	IME VODE
Hrastnik	Dolenjska	Vipavska dolina	Mala gora	Križna jama	Sava
Dol pri Hrastniku		Trnovski gozd	Julijske Alpe	Planinska jama	Brnica
Ribnica		Vipavska brda	Kamniške/ Savinjske Alpe	Županova/ Taborska jama	Pivka
		Grosupeljska kotlina		Francetova jama	Raka
		Ljubljanska kotlina		Kostanjeviška jama	Bohinjsko jezero

2. č
3.

NASELBINSKA IMENA	
ENOBESEDNA	VEČBESEDNA
Železniki	Zali Log
Davča	Gorenja vas
Sorica	Most na Soči
Lajše	Opatje selo
Solkan	Polhov Gradec
	Kranjska Gora
	Novo mesto
	Stari trg ob Kolpi

Pri večbesednih. Težave imamo z zapisom neprvih besed.

Z veliko začetnico.

Z veliko začetnico.

c

4. Gorenja vas, Most na Soči, Opatje selo, Novo mesto, Stari trg ob Kolpi
veliko, malo, mesto, vas, trg, selo

5.

NASELBINSKA IMENA
Slovenj Gradec
Murska Sobota
Nemška vas
Šmartno ob Paki
Zidani Most
Rimske Toplice
Ivančna Gorica
Ilirska Bistrica
Novo mesto
Spodnje Pirniče
Ivanje selo

č

vas, mesto, selo

NENASELBINSKA LASTNA IMENA
Bela krajina
Logarska dolina
Slovenske gorice
Šmarna gora
Ljubljansko polje
Postojnska jama
Zbiljsko jezero
Soriška planina
Posavsko hribovje
Tržaški zaliv

Ker ne poimenujejo naselij (krajev, vasi itd.).

Pokrajine, vode, kotline, doline, vzpetine, jame.

Z veliko začetnico.

Z malo.

6. Nenaselbinsko ime.

Julijske Alpe, Velika Mojstrovka, Velika Britanija, Zreško Pohorje

Z veliko.

Besede Alpe, Mojstrovka, Britanija, Pohorje so lastna imena.

7. Matjanova pot, Trg republike, Župančičeva ulica, Dunajska cesta, Cankarjevo nabrežje, Slovenska cesta, Štepanjsko naselje, Čevljarški most, Kongresni trg, Stara Ljubljana, Mestni log, Ulica Staneta Severja

č

Z veliko začetnico.

Z malo začetnico.

DA

Besede Ljubljana, Stane in Sever so lastno ime, zato jih pišemo z veliko začetnico.

Stvarna lastna imena

1. Otroci v travi

Poletje, Likarice

Kofetarica

Z veliko.

Ker gre za poimenovanja enkratnih stvaritev.

2. Umetnostna monografija

Založba Mladinska knjiga

- Z veliko.
Ker gre za lastno ime zbirke in založbe.
3. **Bilo je nekoč v Mehiki; Živijo, bratranec; Slab poročnik; Vojna in mir; Profesorja ni doma; Lepotica in zver**
Jakopičevi galeriji
Mestno pohištvo v Ljubljani 1800–2000
Akademija za glasbo in Cankarjev dom.
V Gallusovi dvorani.
Akademska slavnostna uvertura in Elegija za violončelo in orkester.
Stvarna.
Veliko.
 4. Slovenske novice, Delo, Večer, Dnevnik, Ekipa
 5. **Kratka ilustrirana zgodovina Slovencev, Ilustrirana zgodovina sveta, Slovenski etimološki slovar, Umetnost na Slovenskem, Antična Grčija, V veselju**
11. Dva.
malo, veliko
Če stoji ob besedi avto.
Če ne stoji ob besedi avto.

13 Mala, ne pa velika

Imena prebivalcev vrste naselja

1. Vrsto prebivalcev glede na področje bivanja.
Občni imeni.
Da. Občnih imen ne pišemo z veliko začetnico.

Imena pripadnikov ras

1. Vrsto ljudi glede na rasno pripadnost.
Občna.
Da.

Imena pripadnikov gibanj, nazorov, organizacij, društev ...

1. Gibanje je delovanje kake skupine za dosego določenega cilja.
Nazor je skupek med seboj povezanih misli o svetu, državi ...
2. protestant, socialist, preporodovec, kristjan, nogometaš, vajejci, demokrat

Imena praznikov

1. Božič in novo leto.
Ne. Morali bi biti napisani z malo začetnico.
2. Prešernov dan, Marijino vnebovzetje.

Imena priznanj in nagrad

1. Nagrade.
Da.
2. Npr. Prešernova nagrada, Cankarjevo/Vegovo/Stefanovo/Preglovo priznanje.

Imena zgodovinskih dogodkov

1. b
DA

Imena obdobj in gibanj

1. antiki, rimske dobe, dobi preseljevanja, srednjem veku, fevdalizmu, novi vek, reformacije, fašizem, nacizem, protestantizma
2. a, b, č

Občna imena, nastala iz lastnih imen

1. Ker gre za lastna imena (z veliko) in občna imena (z malo).
Občna imena poimenujejo vrsto stvari, predmetov, pojmov. Lastna imena pa poimenujejo posameznika.
Občna imena so: jurček – vrsta užitne gobe
marjetica – travniška ali vrtna rastlina z belimi cvetovi
štefan – dvolitrška steklenica za vino
matevž – pretlačen krompir in fižol z ocvirki
Lastna imena so: Jurček, Marjetica, Štefan, Matevž.